

Boekbesprekingen

Het gebruik van botschroeven in de orthodontie

Botverankering in de orthodontie door middel van implantaten, ankers en (mini)schroeven staat al enige jaren in het middelpunt van de belangstelling. Er is een groot assortiment in botschroeven met een grote variatie in onder andere materiaal, oppervlak, vorm, lengte, dikte, en morfologie van de kop voor bevestiging van elastiek of draden. Er bestaan verschillende botschroeven voor uiteenlopende locaties in de mond; er zijn zelfborende en tappende schroeven en voor sommige wordt vóórboren aangeraden.

In dit boek wordt een nieuwe botschroef gepresenteerd (Orlus implant®), waarvan een dikke en dunne variant bestaat en een met een extra lange nek voor plaatsen waar de mucosa dik is. De schroef loopt sterk taps toe, heeft een zelfborende punt en het snijdend apicale schroefgedeelte is scherp. Het meer coronale gedeelte moet zorgen voor de stabiliteit, die volgens de auteurs alleen in de cortex kan worden gevonden. Schroeven hebben de neiging los te komen. Volgens de auteurs is dit voornamelijk te wijten aan de onhandigheid van de behandelaar. Deze nieuwe schroef zou door zijn ontwerp minder afhankelijk zijn van de manuele handvaardigheid.

De chirurgische procedure en de voor schroeven geschikte locaties worden duidelijk besproken, evenals de biomechanica van verschillende krachtsystemen die kunnen worden aangewend bij verschillende malocclusies. Beperkingen, risico's en mislukkingen komen ook aan de orde.

De waarde van het boek ligt vooral in de prachtig geïllustreerde casuïstiek: een schat van klinische trucs leiden in de handen van zeer goede clinici tot spectaculaire behandelresultaten bij Koreaanse volwassenen (dus veel open beten en prognieën). Intrusie en retractie van hele tandbogen verleggen de grenzen van de orthodontische mogelijkheden. Het boek kan als 'stripboek' worden gelezen: de illustraties zijn mooi en spreken voor zich, maar ook de tekst leest gemakkelijk en is duidelijk ingedeeld. Er is een uitgebreide literatuurlijst en een goede index. Het boek wordt aanbevolen aan orthodontisten en aan andere in deze materie geïnteresseerden.

H. van Beek, Amsterdam

J.S. Lee, J.K. Kim, Y.C. Park, R.L. Vanarsdall

Applications of orthodontic mini-implants

Chicago: Quintessence Publishing Co. Inc., 2007
274 bl., € 89,00. geïll. ISBN 978 0 86715 465 8

De partiële prothese

Deze editie is een bewerkte vertaling van 'Removable partial dentures' van N.J.A. Jepson uitgegeven bij uitgever Quintessence Publishing (2004). De eerste 3 hoofdstukken behandelen onder meer de toekomstige vraag naar partiële prothesen. Op grond van sociaaleconomische factoren wordt geconcludeerd dat de behoefte aan partiële prothesen redelijk stabiel blijft. De belangrijkste motivering voor een patiënt voor een partiële prothese is vooral het vervangen van verloren gegane frontelementen en veel minder het verbeteren van de kauwfunctie. De auteur volgt de 'Nijmeegse school': het is niet altijd noodzakelijk ontbrekende gebits-elementen te vervangen. De behandeling van een gemuteerde dentitie dient gebaseerd te zijn op een probleemgerichte benadering, het elimineren en stoppen van pathologische processen, het tegemoetkomen aan de wensen van de patiënt en het herstellen van de gestoorde kauwfunctie. In

de volgende 4 hoofdstukken worden basisprincipes van het ontwerp, onderdelen van de partiële prothese en het 'surveyen' behandeld. In de laatste 4 hoofdstukken worden klinische richtlijnen gegeven. Essentiële stappen, zoals het formuleren van de probleemstelling van de patiënt, het opheffen van de complicerende factoren die tot de partieel edentate situatie hebben geleid, temporisering

en evaluatie van de voorbereidende behandeling, worden niet systematisch behandeld. Storend zijn de klinische afbeeldingen van monden met veel tandplaque, ongezonde gingivae en inadequate restauraties. Bij de getoonde casus ontbreken röntgenopnamen van voor en na de behandeling. In deze punten wijkt het boek af van hetgeen de Nederlandse tandarts tijdens zijn studie en in bij- en nascholing leert. Het niet aanbevelen van dit boek op grond van bovenstaande opmerkingen is onterecht, want er is genoeg informatie waar de algemeen practicus zijn voordeel mee kan doen. Kennisneming van andere behandelmethodieken kan ook verrijkend zijn. Daarnaast is de tekst makkelijk en prettig leesbaar, het formaat handzaam en de prijs niet onaantrekkelijk. Als studieboek voor het onderwijs lijkt mij deze uitgave minder geschikt. De beperkte (7) literatuurverwijzingen maken het de student onmogelijk ingangen te vinden voor andere studiebronnen en de evidentie van het gepresenteerde te beoordelen.

P.G.F.C.M Battistuzzi, Tarzo (Italië)

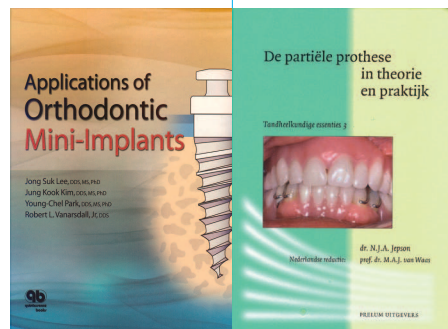
N.J.A. Jepson, M.A.J. van Waas (red. NL)

Tandheelkundige essenties 3.

De partiële prothese in theorie en praktijk

Houten: Prelum Uitgevers, 2008

148 bl., geïll. € 65,00. ISBN 978 90 8562 0211

Beschadigingen van het gewrichtskraakbeen

Gezond gewrichtskraakbeen is van uitermate belang voor het functioneren van het bewegingsapparaat. Beschadigingen leiden vaak tot ernstige beperkingen van de bewegingsvrijheid en daarmee het functioneren in onder andere het arbeidsproces. Kraakbeen wordt niet gevasculariseerd en heeft mede daardoor nauwelijks een zelfherstellend vermogen. Er wordt al jaren gezocht naar mogelijkheden om met medisch ingrijpen invaliderende processen te voorkomen. Het proefschrift van Ernst Hunziker is een weergave van die zoektocht met al zijn valkuilen, en een aanzet tot verdere ontwikkelingen op dit terrein. Hunziker laat zien dat tot dusver de meeste klinische onderzoeken geen dubbelblind experimenten noch langetermijnexperimenten inhielden. Resultaten met vergelijkbare dierproeven waren meestal bedroevend. Hierdoor is de kans erg groot dat de klinisch positieve bevindingen een grote placebo-component hebben en op zijn best slechts kortetermijnverbeteringen betreffen.

Hunziker heeft experimenteel de reparatiemogelijkheden van beginnende kraakbeenlaesies onderzocht. Door met groeifactoren oppervlakkig beschadigd kraakbeen te stimuleren bleek er kraakbeenachtig littekenweefsel te groeien. Dit groeit vaak spontaan als de laesie tot in het onderliggende bot doordringt, maar het heeft niet de kwaliteiten van normaal (hyalien) gewrichtskraakbeen. Bij doordringende beschadigingen bleken de groeifactoren de botgroei sterker te stimuleren dan het daarop liggende kraakbeen. Dit is onwenselijk. Aangezien voor botgroei een goede vascularisatie nodig is, combineerde Hunziker groeifactoren met antiangiogene stoffen. Hij laat zien dat daarmee ongewenste botgroei kan worden afgeremd ten gunste van het kraakbeen. Dit goed gestructureerde proefschrift is belangrijk voor het begrip van de oorzaken van osteoartrose. Het beschrijft het kraakbeen in het kniegewricht. Dit is vergelijkbaar met de meeste gewrichten, maar juist niet het kaakgewricht. Het kaakgewricht bevat geen hyalien maar fibreus kraakbeen, met afwijkende eigenschappen. Opmerkelijk is dat het kraakbeenachtig littekenweefsel dat soms al dan niet gestimuleerd in laesies groeit, meer op fibreus dan op hyalien kraakbeen lijkt. Of dat ook zou betekenen dat het kraakbeen in het kaakgewricht gemakkelijker zou kunnen herstellen blijft voorlopig nog een bron van speculatie.

J.H. Koolstra, Amsterdam

E.B. Hunziker

The development, structure and repair of articular cartilage

Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam, 2008

166 bl., geïll. ISBN 978 90 86592 128. Academisch proefschrift

Vezelversterkte composieten

De Nederlandse redactie heeft het aangedurfd een oorspronkelijk Amerikaans boek uit 2000 te vertalen en uit te geven. Immers, sinds 2000 hebben de ontwikkelingen van vezelversterkte composieten niet stilgestaan en is aanzienlijke ervaring opgedaan. Daarom is per hoofdstuk een aanvulling toegevoegd met de koppeling naar het heden. Tevens relateert de redactie daarin het soms wat al te grote enthousiasme van de schrijvers en wijst op beperkingen die door klinische ervaringen aan het licht zijn gekomen.

In het boek wordt het gebruik van vezelversterking in de tandheelkunde beargumenteerd. Nader wordt ingegaan op samenstelling, opbouw en mechanische eigenschappen van het materiaal en op de verschillende merken en soorten vezels (glas, polyethyleen, koolstof). De gepre-impregneerde én de niet-geïmpregneerde varianten alsmede verschillen tussen de vezelbundels (unidirectioneel) en de gewezen vari-

ant worden toegelicht. De procedure voor het vervaardigen van een indirecte vezelversterkte brug op natuurlijke pijlers met kronen en/of inlays wordt beschreven en is, zoals trouwens voor het hele boek geldt, voorzien van veel foto's en tekeningen. Gewenste preparatievormen, ook bijvoorbeeld gedetailleerd de plaatsing in het laboratorium van de vezelbundels met het hoe en waarom, komen

aan de orde. Helaas is een indirecte adhesiebrug met een tamelijk invasieve preparatie op gave pijlers in het bovenfront niet meer van deze tijd. Verder worden de directe toepassingen aan de stoel uitgebreid toegelicht. Daarbij komen het spalken van een parodontaal aangedaan onderfront en de vervaardiging van directe adhesiebruggen, zowel anterior als posterior, aan de orde. Verder worden besproken: het gebruik van kant-en-klare en individueel vervaardigde wortelstiften, glasvezelversterking voor reparatie cq. versterking van acrylaat partiële en volledige prothesen, klinische problemen met bestaand vezelversterkt brugwerk en ten slotte toepassingen in de implantologie.

Dit gemakkelijk leesbare boek geeft de master-student en de algemeen practicus voldoende basisinformatie over en inzicht in de gebruiksmogelijkheden van vezelversterkte composieten. Dat de Nederlandse vertaling bij verschijning niet geheel actueel meer is, hoeft daarbij geen bezwaar te zijn.

A.van Dalen, Arnhem

M. Freilich, J. Meijers, J. Duncan, J. Goldberg/C. Kreulen, N. Creugers (red. NL)

Vezelversterkte composieten.

Klinische toepassingen in de tandartspraktijk.

Houten: Prelum Uitgevers, 2008

115 bl., geïll. € 75,00. ISBN 978 90 8562 016 7

